ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: T. T. T., zastoupené JUDr. Rostislavem Netrvalem, Ph.D., advokátem se sídlem Klatovy, Zlatnická 78/I, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2004, čj. 30 Az 123/2003 - 37,

takto:

I. **Kasační stížnost se zamítá.**

II. **Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

III. **Odměna advokáta JUDr. Rostislava Netrvala, Ph.D. se určuje částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.**

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 6. 2003, čj. OAM-3684/VL-20-P17-2002. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím nebyl stěžovatelce podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) udělen azyl a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle

ustanovení § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že stěžovatelka nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti namítá, že rozsudek krajského soudu napadá v plném rozsahu a kasační stížnost odůvodňuje ustanovením § 103 odst. 1písm. c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."), tedy důvody zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení a dále důvody nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů. Nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že plná moc údajně nebyla perfektní a to v důsledku absence ověřovací doložky o podpisu stěžovatelky; nemohla tedy být řádným dokladem o tom, že mezi osobami v ní uvedenými skutečně k dohodě o zastupování v daném řízení o udělení azylu došlo. Namítá, že i kdyby bylo pravdou to, že zákon o azylu má v případě udělení plné moci přednost před správním řádem (jak uvedl krajský soud), pak zákon o azylu neupravuje, jak má být postupováno v případě, že by plná moc nebyla perfektní. V tomto směru měl žalovaný vycházet ze správního řádu, který ve svém ustanovení § 19 hovoří o tom, jaké má být podání, jaké má mít předepsané náležitosti, jakož i o tom, jak lze nedostatky (tedy i nedostatky plné moci) odstranit. Stěžovatelka, resp. její obecný zmocněnec měl být upozorněn na eventuální nedostatek plné moci a měl být řádně vyzván, aby takovýto nedostatek (pokud by se skutečně o nedostatek jednalo) ve stanovené lhůtě odstranil; současně měl být obecný zmocněnec poučen, jaký význam může mít neodstranění ev. nedostatků pro další průběh řízení. Je však zcela evidentní, že správní orgán prvního stupně ani náznakem nevyzval stěžovatelku ani jejího obecného zmocněnce k jakémukoliv odstranění vady plné moci. Dodává, že správní orgán prvního stupně, ač měl plnou moc, kterou stěžovatelka udělila Ing. N. T. Ch., své rozhodnutí tomuto zástupci nedoručil. Dále krajský soud sice korespondoval před jednáním soudu ve věci se zmíněným zástupcem a „vzal jeho vyjádření", v napadeném rozsudku však tvrdil, že vlastně zmíněná plná moc, kterou udělila stěžovatelka jmenovanému Ing. N. T. Ch., je neplatná. Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že ani správní orgán prvního stupně, ale ani Krajský soud v Hradci Králové nemá jasno v tom, kdy je plná moc zástupce žadatele o azyl perfektní a kdy nikoliv. Krajský soud jednou pojímá plnou moc zástupce jako perfektní tak, že podpis není nutné úředně ověřit, avšak tentýž soud při rozhodování již toto své stanovisko neuznává a otázku perfektnosti vysvětluje zcela jinak. Co se týče skutkového stavu věci, má k tomuto stěžovatelka také výhrady. Na jedné straně krajský soud přesně uvádí, co si pod pronásledováním představit, ale následně konstatuje, že takovéto skutečnosti nebyly prokázány a současně zdůrazňuje, že vycházel při tomto hodnocení jednak z údajů poskytnutých stěžovatelkou a jednak z informací shromážděných v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamské socialistické republiky, hlavně pak ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv za rok 2002 a ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Přitom ani jediným údajem krajský soud nedoložil, co těmito jednotlivými zprávami zjistil a jak taková zjištění mohla

ovlivnit jeho rozhodnutí, či zda tyto listiny byly v rozporu s tvrzením stěžovatelky. Krajský soud pouze konstatoval, že intenzita pronásledování stěžovatelky v zemi původu nebyla taková, aby odůvodňovala udělení azylu, s čímž stěžovatelka nesouhlasí. V závěru kasační stížnosti žádá o přiznání odkladného účinek kasační stížnosti. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný i ve věci řízení o podané kasační stížnosti plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněná ve správním řízení a uvádí, že s rozsudkem soudu plně souhlasí. Žalovaný vzhledem k výše uvedenému považuje kasační stížnost za nedůvodnou, a stejně tak i návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) a d) s. ř. s.

Vzhledem k obsahu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud podřadil důvody v ní uvedené pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) – nezákonnost

spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) – vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu byl stěžovatelkou podán dne 1. 8. 2002 a pohovor k důvodům návrhu byl proveden dne 3. 12. 2002 v pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí. V rámci návrhu a pohovoru stěžovatelka uvedla, že důvodem návrhu na zahájení řízení o udělení azylu je nespokojenost s režimem státu a s tím, že je ve Vietnamu porušována svoboda projevu; nemohla si tam najít práci a děti měly ve škole problémy. V České republice chtěla požádat o azyl a najít si zde práci. Stěžovatelka v protokolu výslovně potvrdila, že uvedla všechny důvody, které ji vedly k odchodu ze země původu a o které opírá svůj návrh na zahájení řízení o udělení azylu. Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 2. 6. 2003, čj. OAM-3684/VL-20-P17-2002 stěžovatelce azyl neudělil z důvodu nesplnění podmínek ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu.

Proti tomu podala stěžovatelka žalobu, ve které uvedla obdobné důvody jako v kasační stížnosti. Dále dodala, že se nechce vrátit zpět do vlasti, kde ji pronásledují, urážejí a ponižují a má strach o svůj život. V žalobě navrhla, aby soud zrušil rozhodnutí žalovaného a věc vrátil zpět k dalšímu řízení. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové byla žaloba proti rozhodnutí žalovaného zamítnuta s odůvodněním, že žaloba není důvodná.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedla, že by byla ve Vietnamu jakkoli pronásledována, ani že má obavu z pronásledování z některých důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Jako důvody odjezdu z Vietnamu uvedla nespokojenost s režimem státu a s tím, že je ve Vietnamu porušována svoboda projevu; nemohla si tam najít práci a děti měly ve škole problémy. Dle názoru soudu intenzita pronásledování stěžovatelky v zemi původu nebyla rozhodně takové intenzity, aby odůvodňovala udělení azylu za uplatňování politických práv či svobod; soud neshledal nezákonnost v postupu žalovaného ani krajského soudu.

Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o azylu umožňuje v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl za účelem sloučení rodiny rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle ustanovení § 12 nebo § 14 zákona o azylu, i když v

řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 odst. 2, citované ustanovení pak stanoví, kdo se rozumí rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny. Stěžovatelka však nikdy neuvedla, že by nějaký její rodinný příslušník byl azylantem a tato skutečnost ani nevyplynula ze správního spisu; proto žalovaný zmínil tento azylový důvod jen obecně. Podle § 14 zákona o azylu lze udělit azyl za situace, kdy v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Ze správního spisu není zřejmé, že by stěžovatel o udělení azylu z humanitárních důvodů požádal, správní orgán tak tuto možnost vážil rovněž jen z obecného hlediska, když vycházel z tvrzení o důvodech azylu.

Obecně lze k tzv. humanitárnímu azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu uvést, že jeho udělení je zcela věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu tak nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem.

Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že plná moc údajně nebyla perfektní a to v důsledku absence ověřovací doložky o podpisu stěžovatelky. Při posouzení této námitky vycházel Nejvyšší správní soud z ustanovení § 20 odst. 2 zákona o azylu, podle něhož má účastník řízení právo se po celou dobu řízení nechat zastupovat na základě plné moci; není-li plná moc udělena advokátovi, podpis tohoto účastníka na plné moci musí být úředně ověřen. Ze správního spisu vyplynulo, že podpis stěžovatelky na plné moci nebyl ověřen a nejedná se tak o řádnou plnou moc ve smyslu cit ustanovení. Dle názoru Nejvyššího správního soudu měl žalovaný v případě, kdy stěžovatelka do spisu založila plnou moc, která byla stižena vadou, stěžovatelku vyzvat a poučit o náležitostech plné moci v azylovém řízení (§ 20 odst. 2 zákona o azylu). Nejvyšší správní soud má však zato, že toto pochybení žalovaného nemělo vliv na zákonnost rozhodnutí a stěžovatelka nebyla zkrácena na svých právech; přestože žaloba byla podána včas.

Pokud se stěžovatelka podivuje nad tím, že stejná plná moc s neověřeným podpisem byla krajským soudem přijata a soud tak jednal s jejím zástupcem, Nejvyšší správní soud uvádí, že na řízení před krajským soudem se vztahuje soudní řád správní a ten ověřené podpisy na plné moci nevyžaduje, narozdíl od správního řízení před žalovaným, na které se vztahuje zákon o azylu.

Za této situace Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v řízení o kasační stížnosti úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému pak nad rámec běžných výdajů náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 1x 1000 Kč za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci a 1x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu